

INNLEGG I STORTINGET OM OLJEPOLITIKKEN

I løpet av de siste 10årene er Norge blitt en olje-nasjon. Oljesektoren står i dag for 1/3 av eksporten og 1/7 av bruttonasjonalproduktet.

Innpassingen av oljeaktivitetene i det norske samfunn er senest behandlet i Langtidsprogrammet 1982-85. Under visse forutsetninger vil oljesektorens andel av bruttonasjonalproduktet øke til ca. 1/4 i år 2000. Realverdien av oljeskattene kan bli mer enn tredoblet. Dette vil prege vår samfunnsplanlegging.

2.

I dag bruker vi oljeinntektene til innenlandsk forbruk og investeringer. Uten disse inntektene ville vi ha hatt en vesentlig lavere vekst både på offentlig og privat forbruk gjennom de senere år.

Også i årene framover vil oljeinntektene kunne gi et klart tilskudd til vår levestandard. De vil dessuten gi oss handlefrihet i utenriksøkonomien. Likevel er det produksjonsutviklingen i den øvrige norske økonomi som betyr mest for veksten i vår levestandard.

Vår politikk må innrettes etter det. Jeg tror det er bred enighet om dette i Stortinget.

Innpassingen av oljevirkosomheten har, som vi måtte vente, gitt våre konkurranseutsatte næringer en del problemer. Men det har også gitt norsk næringsliv nytt råstoffgrunnlag og skapt et nytt marked. Ikke minst gjelder dette skips- og verkstedindustrien som for øvrig har fått markedsforholdene sterkt forverret siden 1975. Det er gledelig å se at norske bedrifter har greid å tilpasse seg de krav oljevirkosomheten stiller.

Rogaland og Hordaland har særlig merket de nye vekstimpulsene. De geografiske tyngdeforskyvninger oljevirkosomheten fører med seg bør så vidt mulig utnytted og påvirkes ut fra regionalpolitiske overveielser. I 90-årene må Midt-Norge og Nord-Norge komme sterkere inn

4.

i bildet. Samtidig må vi i større grad rette søkelys mot innlandsfylkenes situasjon.

Regjeringen mener det nå vil være et behov for å følge opp og utdype Langtidsprogrammets behandling av petroleumsvirksomhetens plass i det norske samfunn over de kommende tiår. Den vil derfor starte opp arbeidet med en ny stortingsmelding med dette perspektivet.

Situasjonen på kontinentalsokkelen er i dag preget av avgjørelser som ble tatt før oljealderen begynte for alvor i Norge. De internasjonale selskapene spiller en rolle som det var naturlig å tildele dem før vi selv hadde fått utviklet et oljemiljø.

Samtidig har vi brukt startfasen til å bygge opp et norsk miljø, og her valgt å konsentrere kreftene. Med de store kravene som stilles til kapitalinnsats og kompetanse, vet vi at slik konsentrasjon er nødvendig.

Det var et enstemmig Storting som for ni år siden vedtok å opprette vårt statlige oljeselskap. Vi kan idag konstatere at Statoil har gjort en god jobb i startfasen.

I tillegg til Statoil var det naturlig å gi Norsk Hydro adgang til engasjement på sokkelen. Private interesser ble oppfordret til å samle seg om Saga Petroleum.

6.

I denne trekanten har vi nå fått et handlekraftig norsk oljemiljø. De tre selskapene har bedt om å få bygge ut den blokk de har i felleskap, 34/10. Dette kan bli den første utbyggingen på norsk sokkel i norsk regi.

Vi har hatt en betydelig enighet om vår oljepolitikk. Det går fram av komiteinnstillingen at dette fortsatt gjelder på viktige punkter.

Det er enighet om at oljevirkksomheten må være under styring og kontroll av norske politiske myndigheter, og at Stortinget har et overordnet ansvar.

Men det rår uenighet om Statoils rolle, og om det langsiktige mål for produksjonens omfang.

De borgerlige medlemmer av komiteen har med unntak av Venstres representant prøvd å gi et inntrykk av bred enighet mellom dem i oljepolitikken. I et så aktuelt spørsmål som det framtidige produksjonsvolum har imidlertid disse partiene vidt forskjellige oppfatninger. Så forskjellige at en eventuell regjering basert på disse partier lett vil bli handlingslammet i oljepolitikken.

Jeg minner om at dette gjelder en næring som i de nærmeste år vil stå for over 15 prosent av bruttonasjonalproduktet, og det gjelder det mest dynamiske element i vår økonomi.

8.

Norsk oljepolitikk følges med interesse i de andre Vest-Europeiske land. Det ville skade Norges sak, hvis det virkelig ble sådd tvil om vår framtidige utvinningspolitikk ute i verden - eller om Statoils sentrale rolle og oppgaver.

Regjeringen mener at Statoil skal være et viktig instrument for å sikre felleskapets økonomiske interesser. Drøftingene i fjor her i Stortinget av oljebeskatningen viser at skattesystemet alene ikke makter den oppgaven. Det er nødvendig for å sikre felleskapets interesser at Statoil gis høye andeler - særlig gjelder dette ved de mest lovende funn. En konsesjon kan under gunstige forhold representere en milliardverdi for et privat

selskap. Som illustrasjon kan jeg nevne at kontantverdien av Statoils halvpart av Statfjord under visse forutsetninger kan anslås til 38 milliarder kroner etter skatt. Vi må ha en sterk begrunnelse for å gi slike verdier til bestemte grupper av private. Regjeringen kan derfor ikke likestille Hydro og Saga med Statoil i konsesjonspolitikken. Det gjelder selv om vi mener at også disse to selskaper har en klar rolle å spille på kontinentalsokkelen.

Det er av vesentlig forutsetning for reell nasjonal styring og kontroll, er at vi nasjonalt kan skaffe oss full innsikt i alle ledd av oljevirkksomheten. Det er nødvendig for å sikre at samarbeidet med de store

10.

internasjonale oljeselskaper kan skje på de premisser som er fastlagt av politiske myndigheter.

Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet vil svekke Statoils stilling med den begrunnelse at myndighetenes styring av Statoil gjennom vedtektenes §10 er for svak. Men styringen av Statoil er selvfølgelig langt mer effektiv enn den påvirkning som kan øves på de to andre norske oljeselskapene. Et mer logisk begrunnet forslag ville ha vært å bedre praktiseringen av de vedtekter som allerede gjelder. En drøfting av dette spørsmål vil Regjeringen være åpen for.

Det har vært innvendt at Statoil har en blanding av forvaltningsmessige og forretningsmessige oppgaver. La det være klart: Statoil konkurrerer ikke på linje med andre oljeselskaper om konsesjoner og andeler.

Statoil har som statens eget oljeselskap en preferert stilling. Det er også klart at myndighetene har overlatt til Statoil å forvalte store verdier. Men vi må ikke la oss forvirre av at ord brukes i ulike betydninger.

For dette er ikke hva vi vanligvis forstår med forvaltningsmessige oppgaver, nemlig utøvelse av statsmyndighet direkte eller delegert. Jeg kan ikke se at Statoil er overlatt slike oppgaver.

12.

Ut fra de synspunkter jeg her har nevnt, ser jeg liten grunn til nå å utrede Statoils organisasjonsform og rolle i de store trekk. En slik drøfting kan bare skade Statoils posisjon utad, noe vi ikke vil være tjent med. Derimot mener jeg at det er aktuelt fra tid til annen å drøfte den mer detaljerte rolledeling mellom Statoil, andre oljeselskaper og de politiske myndigheter. Stortingets mulighet for overordnet styring er det grunn til å vie særlig oppmerksomhet. Og Statoils befatning med større konkrete prosjekter vil i alle tilfelle bli drøftet i Stortinget.

Regjeringen er enig i at Oljedirektoratet bør styrkes, slik olje- og energiministeren også har gitt uttrykk for.

13.
De utenlandske selskapers oppgaver på norsk kontinentalsokkel må nødvendigvis endre karakter og bli redusert i takt med oppbyggingen av norsk kompetanse og kapasitet.

Det er naturlig at dette får virkninger for konsesjonspolitikken. Det vil fortsatt være aktuelt med samarbeid med utenlandske selskaper, men uten at dette nødvendigvis blir knyttet til eierrettigheter til utvunnet olje og gass.

Regjeringen vil i denne sammenheng vurdere et klarere skille mellom letevirksomheten og utbyggingen av funn.

14.

Det har vært en styrke for Norge at det har hersket såvidt bred enighet om mange viktige spørsmål i vår oljepolitikk. Innen de rammer jeg har antydnet er Regjeringen innstilt på samarbeid med alle partier i Stortinget, med sikte på fortsatt å få så bred enighet som mulig om disse spørsmål.